

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΧΩΔΕ
ΓΕΝ. ΓΡΑΜ. ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ
ΓΕΝ. Δ/ΝΣΗ Δ/ΣΗΣ & ΠΡΟΓ/ΤΟΣ
Δ/ΝΣΗ ΝΟΜΟΘ/ΚΟΥ ΣΥΝΤ/ΣΜΟΥ
& ΚΩΔ/ΣΗΣ (Δ17)**

ΤΜΗΜΑ: γ'

Ταχ. Δ/ση: Χαρ. Τρικούπη 182

Ταχ. Κώδικας: 101 78 Αθήνα

Πληροφορίες:

TELEFAX: 210 6464392

Τηλέφωνο: 210 6428969

E-mail : ggded17@otenet.gr

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ Ε. 29

Αθήνα, 29 Νοεμβρίου 2006

Αριθ. Πρωτ. Δ17γ/10/179/Φ.Ν.443

ΠΡΟΣ: Τους αποδέκτες του πίνακα διανομής

ΣΑΤΕ

Θ Ε Μ Α : Οδηγίες για την αποφυγή σύγκρουσης συμφερόντων στα πλαίσια των διαγωνισμών ανάθεσης συμβάσεων έργων και μελετών.

Με αφορμή ερωτήματα που διατυπώνονται προς τις υπηρεσίες της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Έργων του Υπουργείου ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε., παρέχονται οι ακόλουθες οδηγίες για την αποφυγή περιστατικών σύγκρουσης συμφερόντων κατά τις διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων έργων, μελετών και συναφών υπηρεσιών, τα οποία, εφόσον δεν αντιμετωπισθούν έγκαιρα και αποτελεσματικά προκαλούν ανυπέβλητα προβλήματα και οδηγούν τις διαδικασίες σε ακυρότητα. Συγκεκριμένα ως σύγκρουση συμφερόντων μπορεί να ορισθεί η κατάσταση, στην οποία ένας ή περισσότεροι από τους συμμετέχοντες στο διαγωνισμό τυγχάνουν ευνοϊκής μεταχείρισεως, με τρόπο ώστε να παραβιάζεται η θεμελιώδης αρχή της ίσης μεταχείρισης των διαγωνιζομένων κατά τη διαδικασία ανάθεσης των συμβάσεων. Συγκεκριμένα:

A. 1. Η Προϊσταμένη Αρχή αποτελεί το όργανο του φορέα, το οποίο έχει σημαίνουσα θέση στη διαδικασία ανάθεσης αφού αποφασίζει επί ενστάσεων, κατακυρώνει τους διαγωνισμούς και ακυρώνει τις σχετικές διαδικασίες εφόσον

συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις. Η Προϊσταμένη Αρχή είναι είτε μονομελής είτε και συλλογικό μερικές φορές όργανο ανάλογα με τις προβλέψεις της ισχύουσας νομοθεσίας για τα αποφαινόμενα όργανα της κάθε αναθέτουσας αρχής.

2. Σημαντικές γνωμοδοτικές και αποφασιστικές εξ άλλου αρμοδιότητες κατά τη διαδικασία των διαγωνισμών έχουν οι **Επιτροπές Διαγωνισμού**, που προβλέπονται στο άρθρο 3 παρ. 2 του ν. 3263/04 (για τα έργα) σε συνδυασμό με τις διατάξεις των άρθρων 21 και 22 του π.δ. 609/85 (τριμελείς και επταμελείς επιτροπές), οι οποίες συγκροτούνται

ΣΑΤΕ

α) για την ανάθεση δημοσίων έργων κατά τις διαδικασίες του ν. 3263/2004 και
β) για την αξιολόγηση των τεχνικών και οικονομικών προσφορών στα συστήματα προσφοράς των άρθρων 10, 12 και 13 του π.δ. 609/85, στα οποία υποβάλλεται και τεχνική προσφορά (μελέτη-κατασκευή, αξιοποίηση ακινήτων με το σύστημα της αντιπαροχής και μελέτη-κατασκευή έργου έναντι της εκμετάλλευσής του για ορισμένο χρόνο από τον ανάδοχο).

Στις επιτροπές αυτές συμμετέχουν ως γνωστόν είτε μόνο υπηρεσιακά στελέχη (κατά το άρθρο 21), είτε και εκπρόσωποι κοινωνικών φορέων κατά το άρθρο 22 του π.δ. 609/85 (ΟΤΑ, ΤΕΕ και εργοληπτικών οργανώσεων).

3. Επίσης, στις τριμελείς ή πενταμελείς επιτροπές διαγωνισμού που συγκροτούνται κατά το άρθρο 21 του ν. 3316/05 για την ανάθεση συμβάσεων μελετών και συναφών υπηρεσιών κατά το ν. 3316/05, συμμετέχουν αφενός υπηρεσιακά στελέχη, αφετέρου δε εκπρόσωποι του Τεχνικού Επιμελητηρίου της Ελλάδος (ΤΕΕ).

Β. 1. Σύμφωνα με τις γενικής ισχύος διατάξεις του **άρθρου 7 του ν. 2690/99** (Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας), τα διοικητικά όργανα, μονομελή ή συλλογικά, πρέπει να παρέχουν **εγγυήσεις αμερόληπτης κρίσης** κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους (**παρ. 1**). Τα μονομελή όργανα, καθώς και τα μέλη των συλλογικών οργάνων, οφείλουν να απέχουν από κάθε ενέργεια ή διαδικασία που συνιστά συμμετοχή σε λήψη απόφασης ή διατύπωση γνώμης ή πρότασης εφόσον:

α) με την έκβαση της υπόθεσης συνδέεται η ικανοποίηση προσωπικού συμφέροντός τους ή

β) είναι σύζυγοι ή συγγενείς εξ αίματος ή εξ αγχιστείας, κατ' ευθεία μεν γραμμή απεριορίστως, εκ πλαγίου δε έως και τέταρτου βαθμού, με κάποιον από τους ενδιαφερόμενους, ή

γ) έχουν ιδιαίτερο δεσμό ή ιδιάζουσα σχέση ή εχθρότητα με τους ενδιαφερομένους (**παρ. 2**).

Το όργανο ή το μέλος του συλλογικού οργάνου, εφόσον κρίνει ότι συντρέχει στο πρόσωπό του λόγος που επιβάλλει την αποχή του, οφείλει να το δηλώσει αμέσως στην προϊστάμενη αρχή ή στον προεδρεύοντα του συλλογικού οργάνου, αντιστοίχως, και να απέχει από οποιαδήποτε ενέργεια. Στις περιπτώσεις αυτές, η προϊστάμενη αρχή, ή το συλλογικό όργανο, αποφαινεται το ταχύτερο δυνατόν **(παρ. 3)**. Αίτηση εξαιρέσεως μονομελούς οργάνου, ή μέλους συλλογικού οργάνου, μπορούν να υποβάλουν οι ενδιαφερόμενοι σε όλα τα στάδια της διαδικασίας. Η αίτηση υποβάλλεται στην προϊστάμενη αρχή, ή στον προεδρεύοντα του συλλογικού οργάνου, ή στο αποφασίζον όργανο, κατά περίπτωση. Κατά τα λοιπά, εφαρμόζονται και στην περίπτωση αυτή τα οριζόμενα στην τελευταία περίοδο της προηγούμενης παραγράφου **(παρ. 4)**. Η εξαιρεση μπορεί να διατάσσεται και αυτεπαγγέλτως από την προϊστάμενη αρχή ή το συλλογικό όργανο **(παρ. 5)**.

ΣΑΤΕ

2. Σχετική με τα παραπάνω είναι άλλωστε και η διάταξη του άρθρου **14 παρ. 6 του ν. 2690/99**, κατά την οποία *«Μέλη συλλογικού οργάνου, τα οποία είναι σύζυγοι ή συνδέονται μεταξύ τους με συγγένεια έως και τετάρτου βαθμού εξ αίματος ή αγχιστείας, δεν επιτρέπεται να συμμετάσχουν στην ίδια συνεδρίαση.»*

Γ. Σχετική εξ άλλου με το ζήτημα της σύγκρουσης συμφερόντων και τις ενδεδειγμένες ενέργειες της αναθέτουσας αρχής σε τέτοια περίπτωση είναι η πρόσφατη νομολογία των **κοινοτικών δικαστηρίων**.

1. Συγκεκριμένα με την απόφαση της 3.3.2005 επί των συνεκδικαζόμενων υποθέσεων C-21/2003 και C- 34/03 FABRICOM SA και ETAT BELGE το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΔΕΚ) έκρινε ότι εφόσον αποδεικνύεται ότι ένας διαγωνιζόμενος ή κάποια επιχείρηση συνδεδεμένη με αυτόν, έλαβε μέρος στην προετοιμασία του διαγωνισμού (π.χ. ως τεχνικός σύμβουλος), μπορεί να αποκτά πλεονέκτημα σε σχέση με τους λοιπούς διαγωνιζόμενους, εξ αιτίας της εμπλοκής του αυτής και γι' αυτό πρέπει η αναθέτουσα αρχή να εξετάσει το ζήτημα και να τον αποκλείσει αν τυχόν πράγματι νοθεύεται με τη συμμετοχή του ο επί ίσοις όροις ανταγωνισμός. Προηγουμένως πάντως πρέπει να τον καλέσει και να του δώσει την ευκαιρία να αποδείξει ότι δεν υπάρχει τέτοιο πλεονέκτημα. Κατά συνέπεια, ενώ η εμπλοκή στην προετοιμασία σύμβασης δεν δημιουργεί αμάχητο τεκμήριο υπέρ της απόκτησης πλεονεκτήματος από τον εμπλεκόμενο και να οδηγεί στον άνευ ετέρου αποκλεισμό του, πρέπει εν πάση περιπτώσει να ερευνάται από την υπηρεσία και να του παρέχεται η δυνατότητα να αποδείξει ότι δεν απόκτησε πλεονέκτημα.

2. Εξάλλου με την απόφαση του Πρωτοδικείου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στην

υπόθεση T-160/03 (AFCon Management Consultants κ.λ.π. κατά Επιτροπής Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων), κρίθηκε ότι σε περίπτωση αποκάλυψης σύγκρουσης συμφερόντων (ως τέτοια νοείται η κατάσταση όπου μέλος της Επιτροπής Αξιολόγησης διάκειται ευνοϊκά σε κάποιο διαγωνιζόμενο, ασκώντας επιρροή υπέρ της υποψηφιότητάς του στα λοιπά μέλη) πρέπει η αναθέτουσα αρχή να ερευνήσει το ζήτημα προκειμένου να διακριβώσει αν το μέλος αυτό προσπάθησε να ασκήσει τέτοιου είδους επιρροή. Η μη έρευνα, ή η ελλιπής έρευνα τέτοιων περιστατικών αποτελούν, κατά το Δικαστήριο, παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχείρισης των διαγωνιζομένων και θέτουν πρόβλημα νομιμότητας του διαγωνισμού. **ΣΑΤΕ**

3. Το τελικό συμπέρασμα που προκύπτει από τις αποφάσεις αυτές των κοινοτικών δικαστηρίων είναι ότι εφόσον αποκαλυφθούν στοιχεία, που παρέχουν ενδείξεις ότι ένας από τους διαγωνιζόμενους σε διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης συνδέεται με κάποιο τρόπο με πρόσωπο που βρίσκεται στην πλευρά της αναθέτουσας αρχής (στην προκείμενη περίπτωση ήταν μέλος της Επιτροπής Αξιολόγησης, αλλά τίποτε δεν αποκλείει να είναι σύμβουλος κ.λ.π.), η αναθέτουσα αρχή οφείλει να διενεργήσει σοβαρή και αντικειμενική έρευνα, προκειμένου να βεβαιωθεί ότι δεν συντρέχουν περιστάσεις επηρεασμού του αποτελέσματος του διαγωνισμού από τη σχέση αυτή.

Δ. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ:

1. Προκειμένου να διασφαλίζεται ότι δεν συντρέχουν περιστατικά σύγκρουσης συμφερόντων στους διαγωνισμούς, πρέπει οι αναθέτουσες αρχές όταν συγκροτούν τις Επιτροπές (Διαγωνισμού, ή Αξιολόγησης των προσφορών ή Εισηγήσης για Ανάθεση), **α)** να επισημαίνουν στους φορείς από τους οποίους ζητούν την υπόδειξη εκπροσώπων, ότι δεν πρέπει οι εκπρόσωποι αυτοί να έχουν τέτοιου είδους σχέσεις με τους διαγωνιζόμενους, **β)** να ζητούν από τους οριζόμενους (υπαλλήλους και εκπροσώπους φορέων) να δηλώσουν υπεύθυνα ότι δεν έχουν σχέση με τους διαγωνιζόμενους (συγγενική, ή οικονομική) τέτοια που θα μπορούσε να επηρεάσει την κρίση τους. Τέτοια σχέση οικονομική θα υπήρχε λ.χ. αν την ίδια περίοδο, ή επανειλημμένα στο παρελθόν συνεργάστηκαν στα πλαίσια κοινοπραξίας ή σύμπραξης, ή αν βρίσκονται σε δικαστικές διαμάχες, κ.ο.κ. Εξ άλλου πρέπει να δηλώνεται από τα οριζόμενα μέλη, ότι αν διαπιστωθεί τέτοια σχέση κατά τη διάρκεια της διαδικασίας ανάθεσης θα ζητήσουν οι ίδιοι την εξαίρεσή τους από την συνέχιση των εργασιών της Επιτροπής.

2. Τέλος πρέπει να λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα, ώστε οι προσλαμβανόμενοι (τεχνικοί, οικονομικοί, νομικοί, κ.ο.κ.) σύμβουλοι της υπηρεσίας να μην έχουν

οποιαδήποτε σχέση με τους αναδόχους των συμβάσεων έργων ή των μελετών που αφορούν οι υπηρεσίες, ή ακόμα με τους διαγωνιζόμενους σε τέτοιου είδους διαδικασίες. Εν ανάγκη να ζητείται να δηλώσουν οι διαγωνιζόμενοι κατά την υποβολή των προσφορών τους, ότι δεν διατηρούν τέτοιου είδους σχέσεις με τον σύμβουλο της υπηρεσίας.

ΣΑΤΕ

Της Εγκυκλίου αυτής να λάβουν γνώση όλοι οι αρμόδιοι υπάλληλοι των Υπηρεσιών σας, οι οποίοι εντέλλονται στην πιστή εφαρμογή της. Επιπλέον να αναρτηθεί στην ιστοσελίδα της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Έργων (www.ggde.gr).

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ

ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΟΥΦΛΙΑΣ

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ

Η ΤΜΗΜΑΤΑΡΧΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ

α.α.

ΓΕΩΡΓΙΑ ΠΑΡΑΔΑΚΗ

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ

1. Γραφείο Υπουργού ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.
2. Γραφείο Υφυπουργού ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε
3. Γραφείο κ. Γεν. Γραμματέα της ΓΓΔΕ.
4. Γραφείο κ. Γεν. Γραμματέα της ΓΓΣΔΕ.
5. Γραφείο κ.κ Γεν. Δ/ντών της ΓΓΔΕ.
6. Δ/νση Δ17 (10).